

Program för den nationella minoriteten sverigefinnar

Malmö stad

Innehållsförteckning

Program för den nationella minoriteten sverigefinnar.....	3
Inledning.....	3
Bakgrund	3
Utgångspunkter.....	4
Arbetsformer	4
Samråd.....	4
Information.....	5
Övergripande mål.....	5
Inriktningar utifrån rådande lagstiftning.....	5
1. Malmöbors medvetenhet om den sverigefinska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas	5
2. Kommunanställdas medvetenhet om den sverigefinska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas.....	6
3. Tillgång till äldreomsorg på finska ska vid efterfrågan möjliggöras.....	6
4. Möjligheter för den sverigefinska minoriteten att behålla och utveckla sin kultur i Sverige ska främjas.....	6
5. Utveckling och användning av finska för finsktalande Malmöbor ska möjliggöras.....	7
6. Tillgång till förskola och annan pedagogisk verksamhet såsom öppen förskola på finska ska vid begäran säkerställas	7
7. Barns och unga möjligheter till utveckling av kulturell identitet ska beaktas	7
Uppföljning.....	8
Bilaga	9

Program för den nationella minoriteten sverigefinnar

Inledning

Kommunfullmäktige i Malmö stad har under 2013 beslutat om policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK-2013-1182). Efter att lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) förstärktes den 1 januari 2019 har kommunstyrelsen beslutat om en aktualisering av policyn (STK-2019-1013). Aktualiseringen har gjorts för att policyn ska överensstämma med den förstärkta lagen och har gjorts i samråd med de nationella minoriteterna i Malmö stad.

I policyn finns en sammanställning av lagstiftning och styrdokument som arbetet med nationella minoriteter grundar sig på. I policyn framkommer också att det vid behov ska kompletteras med program eller handlingsplaner för respektive minoritetsgrupp i samråd med de nationella minoriteterna. Stadskontoret har valt att benämna dessa styrdokument för program istället för handlingsplan då dessa är strategiska dokument för ett visst område och innehåller inriktningar och långsiktiga mål. Detta är programmet för minoriteten sverigefinnar.

Programmet är långsiktigt och av övergripande karaktär och beskriver inriktning för Malmö stads fortsatta arbete med nationella minoriteter utifrån rådande lagstiftning. Programmet har tagits fram i samråd med sverigefinnar i Malmö.

Bakgrund

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) trädde i kraft 2010. Lagen förstärktes den 1 januari 2019 (SFS 2018:1367) och de nationella minoriteternas rättigheter har därigenom utökats. Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3). I språklagen (2009:600) anges de nationella minoritetsspråken som jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. Innehållet i lagstiftningen och Malmö stads ansvar tydliggörs i detta programs inriktning som utgår ifrån rådande lagstiftning.

Det minoritetsgrupperna har gemensamt är att de under lång tid befolkat Sverige, att de utgör grupper med uttalad språklig och kulturell tillhörighet samt att de har en vilja att behålla sin identitet. Språkrådet, Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget genomförde en undersökning 2015 vars syfte var att följa befolkningens kunskap om och attityd till de nationella minoriteterna över tid.

I undersökningen framkommer det att en stor del av befolkningen i Sverige inte känner till de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken varför det är av stor vikt att insatser från majoritetssamhället genomförs för att synliggöra nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Sedan 1 februari 2015 är Malmö stad en del av det finska förvaltningsområdet. Det innebär att kommunen har ett särskilt åtagande att värna om sverigefinnar i Malmö genom att:

- Ge service på finska – Malmöbor har rätt att använda finska i sina skriftliga och muntliga kontakter med kommunen
- Vid efterfrågan erbjuda äldreomsorg helt eller till väsentlig del på finska
- Beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet
- Vid begäran från vårdnadshavare erbjuda förskola och annan pedagogisk verksamhet, såsom öppen förskola, helt eller till väsentlig del på finska
- Informera minoritetsgruppen om deras rättigheter utifrån rådande lagstiftning
- Skydda och främja minoritetsspråket
- Ge minoritetsgruppen inflytande i frågor som berör dem.

Antalet sverigefinnar i Malmö kan inte anges i och med att registrering av etnisk tillhörighet inte är tillåten i Sverige. Det finns också en självidentifikationsprincip som innebär att varje individ själv avgör om hen tillhör en nationell minoritet.

Utgångspunkter

Utgångspunkterna är lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) och policyn avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK-2013-1182).

Arbetsformer

Malmö stad har ett ansvar att samråda, samordna och utveckla arbetet med nationella minoriteter i Malmö stad utifrån rådande lagstiftning. Vid framtagandet av programmet var Stadskontoret ansvarig.

Uppdraget innebär bland annat att genom samråd med minoritetsgrupperna identifiera behov av tjänster och service och att utifrån lagstiftningen informera minoritetsgruppen, personal i Malmö stad och övriga Malmöbor om de rättigheter och skyldigheter som lagen medför. Samtliga nämnder och förvaltningar i Malmö stad har ansvar att ta fram konkreta mål och åtaganden i relation till detta program.

Samråd

I lagstiftningen beskrivs att de nationella minoriteterna ska ges möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och att samråd med de nationella minoriteterna ska ske så långt det är möjligt. Syftet med samrådet är att tillsammans med minoriteten finna utvecklingsmöjligheter och behov hos minoriteten i kommunen.

Samråd ska enligt lagen ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande. Malmö stad ska särskilt främja barn och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.

Tillsammans med sverigefinska Malmöbor utvecklar Malmö stad strukturen för samråd samt sätter ramarna för vad som avses med en strukturerad dialog.

I den nuvarande strukturen finns en förvaltningsövergripande samverkansgrupp ledd av Stadskontoret som har verkat inom de fem prioriterade områdena: förskola, skola, äldreomsorg, kultur och kommunikation. Det finns också samrådsrepresentanter inom samtliga prioriterade områden som utsågs vid ett storsamråd (riktar sig till alla sverigefinnar i Malmö och marknadsförs brett i t.ex. sisuradio och lokala tidningar).

I nuvarande struktur för samråden ingår storsamråd, planeringsmöte, verksamhetssamråd (t.ex. samråd förskola) och samråd avseende budget. Samrådets innehåll, deltagare och årliga struktur beskrivs mer i detalj i slutet av programmet (se bilaga). Nuvarande struktur är i kontinuerlig förändring utifrån samråd med sverigefinnarna i Malmö och Malmö stads organisatoriska förutsättningar.

Information

En central del i lagen handlar om att sprida information till minoritetsgruppen, kommunanställda och övriga Malmöbor.

Övergripande mål

Målet med föreliggande program är att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning samt att tydliggöra Malmö stads inriktningar kring dessa frågor.

Inriktningar utifrån rådande lagstiftning

Inriktningarna är framtagna med utgångspunkt ifrån den rådande lagstiftningen gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk.

1. Malmöbors medvetenhet om den sverigefinska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas

- Malmö stads hemsida har relevant kommuninformation på finska som uppdateras kontinuerligt.
- Malmö stads hemsida har information om vad det innebär att ingå i ett finskt förvaltningsområde.
- Malmö stads förvaltningar särskilt förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kulturförvaltningen, stadskontoret och hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har ett eget ansvar att informationen om deras aktiviteter gällande finskt förvaltningsområde når ut och sker på ett systematiskt sätt genom att till exempel efterfölja en kommunikationsplan.
- Malmö stad använder olika kommunikationskanaler för att nå ut med aktuell information gällande finskt förvaltningsområde till Malmöbor såsom annonser i lokaltidningen, brevutskick och sociala medier.

2. Kommunanställdas medvetenhet om den sverigefinska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas

- Malmö stad verkar för att alla medarbetarnas kunskaper kring området ska ökas genom att lokala utbildningar i lagstiftningen gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) anordnas i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm.

3. Tillgång till äldreomsorg på finska ska vid efterfrågan möjliggöras

- Malmö stad ska vid efterfrågan möjliggöra tillgången till äldreomsorg helt eller till väsentlig del på finska.
- Malmö stad ska informera sverigefinska Malmöbor om deras rättigheter till äldreomsorg på finska utifrån lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk både allmänt och när de söker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen.
- Malmö stad ska inom ramen för äldreomsorgen beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.
- Malmö stad ska genomföra kompetenshöjande insatser om nationella minoriteters rättigheter för berörda medarbetare på hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen.
- Malmö stad ska löpande inventera den finska språkkompetensen hos medarbetare som vill använda kompetensen i sin yrkesroll samt antalet sverigefinska brukare i verksamheten som önskar omsorg på finska.
- HR-avdelningen på hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen ska beakta finsk språkkompetens som merit i rekryteringsprocessen.
- Malmö stad ska verka för att skapa en finsk-svensk profilavdelning inom särskilt boende.

4. Möjligheter för den sverigefinska minoriteten att behålla och utveckla sin kultur i Sverige ska främjas

- Malmö stad ska verka för att synliggöra nationella minoriteter i olika kulturella arrangemang och genom det nå ut till den berörda minoriteten, Malmöbor och kommunanställda.
- Malmö stad ska inom ramen för skolan erbjuda scenkonst med anknytning till det finska förvaltningsområdet. Målgruppen är barn inom förskola och grundskola.
- Malmö stad ska särskilt fokusera på att göra det möjligt för fristående kulturaktörer att anordna arrangemang som riktar sig till en sverigefinsk publik eller för sverigefinska deltagare.
- Malmö stad ska verka för särskilda satsningar inom de kommunala kulturinstitutionerna med en sverigefinsk målgrupp i fokus. Verksamheten planeras i samråd med den sverigefinska minoriteten.

- Malmö stad uppmärksammar sverigefinnarnas flaggdag den 24 februari.

5. Utveckling och användning av finska för finstalande Malmöbor ska möjliggöras

- Malmö stad ska verka för att ge Malmöbor rätt att använda finska i sina skriftliga och muntliga kontakter med Malmö stad. Vid efterfrågan ska Malmö stad verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska.

En förutsättning för att ovanstående ska kunna genomföras är att Malmö stad har tillgång till personal som både är behörig att ta hand om den enskildes angelägenhet samt behärskar språket.

6. Tillgång till förskola och annan pedagogisk verksamhet såsom öppen förskola på finska ska vid begäran säkerställas

- Malmö stad erbjuder finskspråkig avdelning på Spinneriets förskola.
- Malmö stad driver finskspråkig ambulerande pedagogverksamhet, som ger stöd för barn med finsk anknytning och är ett komplement för barn som inte går på den finskspråkiga avdelningen. Insatsens fortsättning och omfattning beslutas årligen i samråd med den sverigefinska minoriteten.
- Malmö stad erbjuder öppen förskoleverksamhet på finska i Nydala.

7. Barns och ungas möjligheter till utveckling av kulturell identitet ska beaktas

- Malmö stads förskolor ska ge varje barn förutsättningar att utveckla både det svenska språket och det egna nationella minoritetsspråket, om barnet tillhör en nationell minoritet.
- Malmö stads förskolor ska ge varje barn förutsättningar att utveckla sin kulturella identitet samt kunskap om och intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet.
- Malmö stad ska verka för minoritetsspråket som är en del av kulturen och där har modersmålsundervisning i grundskola stor betydelse varför information om rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk är av stor vikt.
- Malmö stad ska i samråd med sverigefinska Malmöbor, inte minst med sverigefinska barn och unga, hitta sätt att främja barn och ungas möjlighet till utveckling av sin kulturella identitet och användning av det egna minoritetsspråket.
- Malmö stad ska verka för att ge sin personal i förskola, förskoleklass och skola särskilda kunskapshöjande insatser om de nationella minoriteternas rättigheter, språk, kultur och historia.

Uppföljning

Uppföljningen sker genom att den ekonomiska redovisningen av använt statsbidrag skickas in till Länsstyrelsen i Stockholm och i samband med årsredovisningen som utförs av ansvarig förvaltning klargörs det fortlöpande arbetet. Även en årsrapport gällande finskt förvaltningsområde tas fram. Under uppföljningsprocessen är den sverigefinska minoriteten vid behov delaktig via samråd.

Översyn av programmet ska ske av ansvarig nämnd i slutet av varje mandatperiod, för att se om det finns behov av att aktualisera programmet. Detta, samt eventuell aktualisering, görs i samråd med sverigefinska Malmöbor.

Bilaga

Årscykeln för samråd gällande finskt förvaltningsområde i Malmö stad

Årscykeln är framtagen i samråd med den sverigefinska gruppen och förvaltningsövergripande samverkansgruppen. Den beskriver när olika samråd gällande det finska förvaltningsområdet i Malmö stad genomförs under ett år. Syftet är att få en helhetsbild över det finska förvaltningsområdets samrådsstruktur.

Februari

Planeringsmöte

Malmö stad sammankallar valda representanter från den sverigefinska gruppen (valdes på ett storsamråd) för respektive verksamhet, d.v.s. förskola, skola, äldreomsorg, kultur och kommunikation till samråd för att diskutera upplägg till storsamråd i mars.

Samtliga representanter från den förvaltningsövergripande samverkansgruppen d.v.s. förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, stadskontoret och hälsa-, vård och omsorgsförvaltningen deltar.

Möte Malmö stad

Den förvaltningsövergripande samverkansgruppen har i samband med planeringsmötet ett internt möte.

Mars

Storsamråd

Storsamråd är riktat till alla sverigefinnar i Malmö. Malmö stad samordnar denna dag. Stående punkter: Arbetets utveckling och budget. Representanter för respektive verksamhet (förskola, skola, äldreomsorg, kultur och kommunikation) väljs om eller nya utses och innehar sitt uppdrag under 1 år.

April

Möten Malmö stad

Utifrån det genomförda storsamrådets innehåll hålls interna möten, individuellt med en förvaltning eller med den förvaltningsövergripande samverkansgruppen.

Maj

Verksamhetssamråd (t.ex. samråd-förskola)

Samråd för förskola, skola, äldreomsorg, kultur och kommunikation samordnas av Malmö stads representant i respektive grupp.

Augusti

Planeringsmöte

Malmö stad sammankallar valda representanter för respektive område (förskola, skola, äldreomsorg, kultur och kommunikation) till samråd för att diskutera upplägg till storsamrådet i september.

Möte Malmö stad

Den förvaltningsövergripande samverkansgruppen har i samband med planeringsmötet ett enskilt möte för att diskutera vidareutveckling av det finska förvaltningsområdet.

September

Storsamråd

Storsamråd är riktat till alla sverigefinnar i Malmö. Malmö stad samordnar denna dag. Stående punkt: planering inför kommande år.

Oktober

Möte Malmö stad

Förvaltningsövergripande samverkansgruppen har ett enskilt möte kring budget för finskt förvaltningsområde.

Samråd - budget

Malmö stad sammankallar representanter från respektive verksamhet förskola, skola, äldreomsorg, kultur, kommunikation till samråd gällande budget inför kommande år. Samtliga representanter från den förvaltningsövergripande samverkansgruppen deltar.

Övrigt

Malmö stad har regelbunden kontakt med de utvalda representanterna och vid behov kan ytterligare samråd anordnas.